

Διάφοροι κεκτημένοι δὲν ~~μεν~~ 8-6-63 8-6-63 22-6-63
Ἀπὸ τὴν Ποντιακὴ λαογραφία

..... Σ Η Μ Α

Τραγούδια καὶ σκοποὶ ἀπὸ διαφορὰς περιοχὰς τοῦ Πόντου. - Δυὸ λό-
για γιὰ τὴν βουκολικὴ ζωὴ στὸν Πόντο. - Τὴν ἐμπομπὴ αὐτὴ γράφει ὁ
Στάθης Εὐσταθιάδης. Μουσικὴ ἐπιμέλεια Ἡρακλῆ Κοκοζίδη. Στὴ λύρα ὁ
Γιωργούλης Κουγιουμτζίδης.

..... τό σῆμα σβῆνει.

Τό ὄρεινὸ τοῦ ἑδάφους ἀποτελεῖ τό βασικὸ χαρακτηριστικότης γεω-
γραφικῆς φυσιογνωμίας τοῦ Πόντου. Ὑπάρχουν στὸν Πόντο πολλὰ καὶ
ὕψηλά βουνά, ὅπου πάρα πολλὰ χωριά ἦταν χτισμένα ἀπὸ τὰ παλαιὰ χρό-
νια καὶ ὅπου ἡ ζωὴ τῶν κατοίκων παρουσίαζε ξεχωριστὴ γραφικότητα.
Μὰ ἰδιαίτερα γραφικὴ ἦταν ἡ ζωὴ τοῦ τσοπάνη πάνω στὰ ψηλά βουνά. Ὁ
τσοπάνης εἶχε τό μοναδικὸ προνόμιον νὰ ζῇ μέγα μέρος τῆς ζωῆς του μέ-
σα στὴν ὠραία φύσιν μέ τοῦ πουλιοῦ τὰ κελιά καὶ μέ τοῦ γάργαρου
νεροῦ τὰ μурμουρίσματα.

..... Λύρα, κουδούνια, φωνές πουλιῶν.

Συντροφιά μέ τὰ πρόβατα, τίς ἀγελάδες, μέ τὸν ἀχῶ τῆς φλογέ-
ρας του, βασιλεύει ἡ ψυχὴ τοῦ τσοπάνη πάνω ἀπὸ βουνά καὶ ρέματα, πέ-
ρα ἀπὸ τοὺς ὀρίζοντες σὲ ὅλη τὴ φύσιν. Μέσα στὴν ἀγνὴ καὶ μυρωμένη
ἀτμόσφαιρα, νιώθει ὁ τσοπάνης τὸν θεὸ κοντά του καὶ εἶναι σίγουρος
ὡς ἡ θεὸς πρόνοια τὸν περιβάλλει καὶ τὸν προστατεύει. Αἰσθάνεται
τόσο εὐτυχισμένος ὁ ἀγέρωχος βασιλιάς τοῦ βουνοῦ, ὁ βουκόλος, ὁ
βασιλιάς πού ἔχει μονάχα μιὰ ἀνησυχία στὴν καρδιά του γιὰ τὴν βασι-
λισσά του, γιὰ τὴν κόρη πού ἀγαπᾷ.

Καὶ τραγουδᾷ ὁ τσοπάνης καὶ μέ τό ὁλόγλυκο τραγούδι του σειοῦνται
τὰ βουνά τῆς Ματσούκας καὶ σιλαβώνεται ἡ φύσιν πού τὸν ἀκούει καὶ ἐπει-
τα σιλαβώνεται καὶ ὁ ἴδιος στὴν ὁμορφιά τῆς φύσεως πού ὁμορφύνει τόσο
τὸν ἔρωτά του.

..... ΛΥΡ-ΤΡΑΨ (ἀραιὰ κουδουνίσματα, κελιάματα πουλιῶν κ.τ.
λ).....

Ἡ ζωὴ τοῦ τσοπάνη καὶ τῆς τσοπάνισσας πάνω στὰ ψηλά βουνά τοῦ
Πόντου ἦταν θρυλική. Οἱ τσοπάνιδες ἀντιμετώπιζαν πολλές φορές τρο-
μεροὺς κινδύνους, ἀστρεπελίκια, λύκους καὶ τόσοις ἄλλους κινδύνους
πού δημιουργοῦσε τό περιβάλλον, ὅπου κρατοῦσε τὰ χρόνια ἐκεῖνα μιὰ
ὄχι τόσο καλὰ ὁργανωμένη κρατικὴ ἐξουσία. Καὶ ὅμως ὁ τσοπάνης καὶ
ἡ τσοπάνισσα ἔπρεπε νὰ μείνουν στό βουνό. Ἦταν ἡ ἐπιταγὴ τῆς μοί-

ρας καί τό ἀπαιτοῦσε ἡ ζωή.

✚ Πολλές τσοπάνισσες ἔμεναν στό βουνό , πάνω στά παρχάρια , δ-
λόκληρο τό καλοκαίρι . Ἦταν οἱ παρχαρομάννες , πού ἡ ποντιακή λαΐ-
κή μοῦσα ἐθρυλοποίησε τό ὄνομά τους . Τίς φαντάστηκε σάν πρόσωπα
ὑπεράνθρωπα , σάν ἡμίθεες , πού μένουν καί τό χειμῶνα ἀκόμη σόν δε
παρχάρ καί γίνονται ἔτσι οἱ θεές προστάτριές του .

. ΛΥΡ-ΤΡΑΓ

Ο.- Ἀλλά ἡ θρυλική ζωή τοῦ τσοπάνη προκάλοῦσε ἰδιαίτερη συμπα-
θεια καί ἀγάπη γύρω ἀπό τό πρόσωπό του . Στήν Κρώμνη ἡ ποντιακή
μοῦσα ἐγνωμιάζει τή λεβεντιά καί τή χάρη τοῦ τσοπάνη ὡς ἑξῆς .

. Λ Υ Ρ Α

Τσοπάνε μ'ντό γιοσμᾶς εἶσαι, νά σάν πού ἔχ'σέ ἀντραν
ἄφσ'ατά κι' ἔλα μετ' ἐμέν, τά πρόατα σ' ὀλ χάνταν

. ΛΥΡ-ΤΡΑΓ

Ο.- Σιοποί καί τραγούδια ἀπό διαφορες περιοχές τοῦ Πόντου (τρεῖς
σιοποί) .

. ΛΥΡ-ΤΡΑΓ

Ο.- Φίλοι τῆς Ποντιακῆς λαογραφίας , ὁ Ποντιακός Θίασος Θεσσα-
λονίκης δίδει στήν Πτολεμαΐδα τήν μεταπροσεχῇ Κυριακή 9 Ἰουνίου
τό νέον ἔργον τοῦ Στάθη Εὐσταθιάδη " Φανερωμένον ὄρομαν " . Τό
ἀπόγευμα τῆς ἰδίης ἡμέρας στήν Ἀνάράχη , . Ἐξ ἄλλου τήν ἄλλη Κυ-
ριακή 16 Ἰουνίου θά δώση τήν ἴδια παράσταση ὁ Θίασος στήν Φλώρινα .

. Σ Η Μ Α

Ο.- Κοντά σας καί πάλι τό ἐρχόμενο Σάββατο αὐτή τήν ὥρα.- Σᾶς
μεταδώσαμε σήμερα στήν ἐμπομπή μας τραγούδια καί σιοπούς ἀπό διά-
φορες περιοχές τοῦ Πόντου καί εἶπαμε λίγα λόγια γιά τήν βουκολι-
κή ζωή στόν Πόντο. Κείμενο Στάθη Εὐσταθιάδη.

. τό σῆμα σβήνει

Τσοπάνε μετ' ὅ πρόατα , χάνεται τὸ ραχί
σὶντε τὸ κρεῦτ τὸ νερὸ, ὡρμ τὴ φανελίδι
Αἰνι Ζαχαροπού